

Scénář k rozhlasové reportáži

Lina Čmolová

„Domov je tam, kde člověk vyrostl.“

Pod vedením Mgr. Lucie Soukupové zpracovaly žákyně
ZŠ a MŠ Emy Destinové

Nikola Landers, Kateřina Andreasová, Julie Zedníková,
Adéla Panošová, Sára Miksová

Příběh paní Liny Čmolové začal na řecko-albánských hranicích, kde se v roce 1940 narodila jako Angelina Lafazanovska . Celá tato oblast se hlásila k makedonské národnosti.

„Můj táta byl pravoslavný kněz a pravoslavní kněží se mohou ženit, takže nás bylo celkem pět. Nejstarší byl brácha, bylo mu 20 let, a nejmladší jsem byla já.“

Během občanské války, která v Řecku vypukla v roce 1946, se otec stýkal s levicovými odbojáři a hrozilo mu zatčení. Proto emigroval do Albánie. Místo něj však byla uvězněna maminka a nejstarší bratr. V roce 1948 zorganizovala komunistická strana evakuaci nejmenších dětí, které válkou velmi trpěly. Lina a její o dva roky starší sestra byly v 1. skupině evakuovaných dětí.

„Ani nevím, jak jsem se tehdy rozloučila s maminkou. My jsme asi předpokládali, že jedeme někam, jako dneska jezdí děti na školu v přírodě, že si jedeme na výlet a že se brzy vrátíme.“

Evakuace dětí do 10 let probíhala pouze za šera, aby byly chráněny před nálety královského vojska.

„Na té cestě jsem dostala oboustranný zánět středního ucha. Tak jsem ten týden nebo deset dní, já nevím, my jsme šli pěšky z Řecka do Jugoslávie, ale proplakala jsem celou cestu. A výsledek byl takový, že dodnes mám jeden bubínek prasklý a druhý zjizvený.“

Po příchodu do Jugoslávie byly děti rozváženy do lidově demokratických států. Lina společně se sestrou odjely do Československa. Umístěny byly do dětského domova Sobotín, kde začaly chodit do školy, která byla v řečtině a makedonštině.

Zanedlouho byly obě sestry rozděleny. Linu poslali do dětského domova v Nových Hradech, kde v roce 1951 nastoupila do české školy.

„Byl tam stesk. Stesk po rodičích, po lásce, po porozumění, po někom blízkým.“

Dodnes vzpomíná na vojenský charakter tehdejší výchovy v dětských domovech, který doprovázela výchova ideologická.

„Protože počítali s tím, že se vrátíme a že budeme budovat ten socialistický stát, učili nás nejenom lásce k Sovětskému svazu, ale takovému přílišnému obdivu. A koho jsme zbožňovali, byl Stalin. Ale dlouho to trvalo, než člověk prokoukne.“

Když dospěla, odešla z dětského domova do Prahy studovat střední pedagogickou školu. Tehdy ztratila veškeré styky s řeckou komunitou.

„Po skončení té školy jsem se dostala za rodičema prvně a naposledy do Albánie. A je mi dodnes líto, že jsem se na některé věci rodičů neptala.“

Ačkoliv v této době měla možnost vystěhovat se zpět k rodině, rozhodla se zůstat v Československu.

Přihlásila se do pohraničí, kde se v pouhých 19 letech stala ředitelkou dvoutřídní mateřské školy. V té dlouhých 37 let učila své žáky podle svého přesvědčení.

„Obdivuji pravdu, obdivuji snahu, aby nám bylo dobře. Spravedlnost obdivuji a snažím se i podle toho žít.“